

ОСОБЛИВОСТІ РОСТУ СВИНОК УЕЛЬСЬКОЇ ПОРОДИ

О.М. Церенюк, М.Є.Воловик

Дніпропетровський державний аграрний університет

Л.Л.Запорожан

д/г. "Гонтарівка" ІТ УААН

Т.А.Стрижак, М.А.Хვაцова

Інститут тваринництва УААН

Наведено дані про особливості росту свинок уельської породи у створюваному племінному репродукторі з розведення уельської породи свиней. Встановлено, що свинки уельської породи всіх оцінених родин характеризуються високою інтенсивністю росту, що коливається у межах від 0,302 до 0,377, індекс рівномірності вказує на більш рівномірне формування маток родин Емпіріс (0,395) та Лайк Мейд (0,391).

Ключові слова: свині, уельська порода, родина, лінія, розведення.

Не зважаючи на невелику чисельність на рівні України, уельська порода представляє великий інтерес для селекціонерів як альтернативне джерело генетичних асоціацій, які можуть бути використані при створенні нових генотипів, покращенні існуючих і підвищенні продуктивності товарного поголів'я при промисловому схрещуванні та гібридизації.

На початку 2005 р. було розпочато створення племінного репродуктора з розведення свиней уельської породи на базі ТОВ „Криворіжхарчоторг” Апостолівського району Дніпропетровської області, що дасть змогу забезпечити високопродуктивним племінним молодняком товарні господарства Дніпропетровської, Херсонської та Запорізької областей, залишивши покриття північно-східних та східних областей на потужність д/г „Гонтарівка” ІТ УААН (у першу чергу це області, що традиційно комплектуються тваринами уельської породи – Харківська та Сумська, так і ті, що останнім часом не закуповували племінне поголів'я уельської породи – Донецька й Луганська). Разом з тим, враховуючи, що з розведення свиней уельської породи на цей час затвердженням як суб'єкт племінної справи є лише одне господарство – д/г „Гонтарівка” ІТ УААН потужністю 100 основних свиноматок, нами передбачається проводити самостійну племінну роботу у створюваному племінному репродукторі на 300 основних свиноматок. Для цього перше комплектування поголів'ям проводили з племінного заводу «Гонтарівка» Харківської області. Тварини першого заводу були представлені чотирма родинами та п'ятьма лініями. Найбільше було завезено тварин родини Лайк Гьорл та лінії Теда (рис.1-2).

Провідними завданнями на найближчі 5 років ми вважаємо вивчення особливостей росту та розвитку тварин батьківської генерації; аналіз основних ознак продуктивності при чистопородному розведенні та використанні маток і кнурів при промисловому схрещуванні та гібридизації, завершення робіт щодо створення внутрішньопородного українського харківського типу (УХТ) із заводськими спеціалізованими типами - харківським (УХТ-1) і дніпропетровським (УХТ-2), що будуть спеціалізовані як відгодівельні та м'ясні відповідно для першого, та як материнські - для другого типу. У цілому по породі передбачається підвищення продуктивності існуючих ліній та родин і створення нових високопродуктивних ліній та родин у структурі породи.

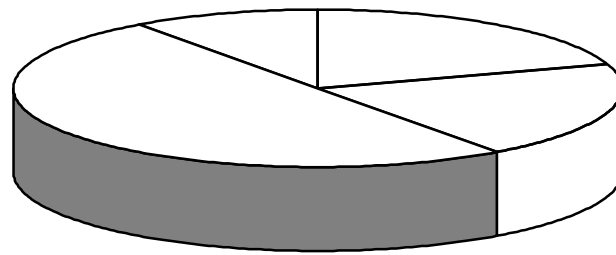

Рис. 1. Співвідношення тварин за належністю до родин

- Лайк Мейд
- Еммі
- Лайк Гьорл
- Емпріс

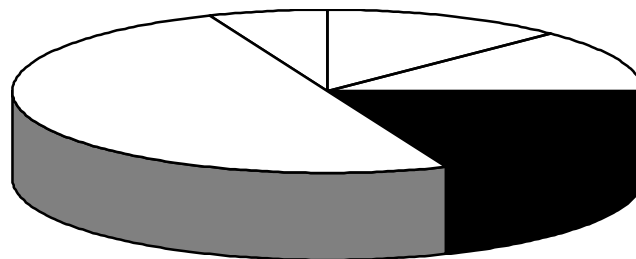

Рис. 2. Співвідношення тварин за належністю до ліній

- Велінгтон
- Ямс
- Рекс
- Тед
- Імперіал

Матеріали та методи досліджень. Проведення подальших робіт щодо вдосконалення існуючих та створення нових генеалогічних одиниць у породі заплановане з використанням генетичного матеріалу свиней уельської породи англійської селекції. Для вірного обрання ознак, що підлягають покращенню, в першу чергу, необхідно вивчити особливості росту та розвитку тварин батьківської генерації. З цією метою нами було вивчено особливості росту й розвитку свинок і кнурців у віці від 1-го до 8 місяців. Закономірності росту ремонтних свинок вивчали за показниками інтенсивності формування (Δt), запропонований Ю.К. Свечіним (1985 р.), індекс напруги росту (I_n) та індекс рівномірності росту (I_p), запропоновані В.П. Коваленко та С.Ю. Боліла (1997 р.). Разом з цим було розраховано модифікований індекс (I_m), запропонований Панкєєвим С.П. (2004 р.).

Результати досліджень. У результаті досліджень було встановлено, що свинки в усі вікові періоди характеризувались високою класністю. Так, у віці 2-х місяців тварин, що належали до класу еліта за живою масою, було 82,14 %, решта (17,86 %) - до першого класу. У віці 3-х місяців кількість тварин, що належали до класу еліта, зменшилась до 78,57 %, однак у віці 4-х місяців до класу еліта належало 92,86 % свинок. У п'ятимісячному віці спостерігали показники на рівні класності в 4-и місяці. Починаючи з 6-місячного віку для визначення класності молодняку також використовували такий показник як довжина тулуба. До другої групи порід, в яку входить уельська порода свиней, за довжиною тулуба пред'являються вимоги, що вищі за вимоги для інших порід (I та III групи), однак за цією ознакою всі свинки уельської породи у віці шість місяців належали до класу еліта. За живою масою у віці 6 місяців 96,4 % свинок належали до класу еліта і лише 3,6 % - до першого класу. Середня довжина тулуба у віці шість місяців, по групі оцінюваного молодняку становила 121,54 см, що перевищує за цим показником на 3,54 см вимоги класу еліта. У семимісячному віці кількість тварин, що

належали до класу еліта за показником живої маси дещо зменшилась і становила 85,7 %, однак за довжиною тулуба всі тварини належали до класу еліта, а середній показник перевищував вимоги класу еліта вже на 3,96 см. У восьмимісячному віці кількість тварин, що належали до класу еліта за показниками живої маси, зменшилась до 82,1 %; однак, як і в попередні вікові періоди, за показником довжини тулуба всі тварини також відносились до класу еліта, середній же показник перевищував вимоги класу еліта вже на 4,04 см. У цьому віці середня жива маса тварин становила 116,71 кг.

Однак, незважаючи на високі показники класності молодняку, важливим залишається вивчення особливостей лінійного росту молодняку в різні вікові періоди. Нами було вивчено такі виміри, як: довжина тулуба, висота в холці, обхват грудей за лопатками та обхват п'ястка. На основі взятих вимірів були розраховані індекси будови тіла (табл. 1).

1. Індекси будови тіла молодняку уельської породи у різні вікові періоди

Вік тварин, міс	Індекси				
	розтягнутості	масивності	Збитості	костистості	ДТ/В
1	151,63	130,46	86,04	25,12	550,45
2	144,72	137,43	94,96	25,72	292,55
3	150,00	146,60	97,73	24,22	215,24
4	145,18	142,20	97,95	24,68	162,04
5	147,75	147,05	99,53	23,64	137,79
6	194,12	168,17	86,63	24,42	147,76
7	179,84	153,90	85,57	22,61	132,91
8	170,76	156,88	91,87	21,23	117,41

При аналізі отриманих даних стає зрозумілим, що у різні вікові періоди тварини уельської породи характеризуються різною швидкістю росту осьового та периферичного кістяка. Так ріст тварин у довжину у віці 2 й 4 місяці відбувався менш інтенсивно, ніж у решту періодів. Найбільший ріст спостерігався у віці 6 місяців, у віці 7 місяців ріст у довжину знову уповільнився. Широтний ріст характеризувався підвищенням інтенсивності до 3-місячного віку, потім - зменшенням її, і у віці 6 місяців вона була найвища. Що стосується кістяка, то в основному спостерігалось зниження інтенсивності росту його з віком.

Разом з традиційними індексами ми розраховували індекс ДТ/В (довжина тулуба х 100 %/жива маса), який вказує на співвідношення довжини тварини до живої маси (табл.2). Отримані результати свідчать про те, що в період від одного до двох місяців співвідношення довжини тулуба до живої маси зменшилось в 1,88 раза, у наступні вікові періоди цей показник знижувався менш інтенсивно: у період від 2 до 3 місяців - в 1,36 раза, від 3 до 4 місяців - в 1,33 раза, від 4 до 5 місяців - в 1,18 раза. У період 5-6 місяців збільшення ІДВ було в 1,07 раза, це пов'язано, в першу чергу, з віком статевої зрілості, що позначилося, перш за все, на цій ознаці. Починаючи з 6-місячного віку, знову спостерігалось зменшення індексу ІДВ : у період з 6-ти до 7-ми місяців - у 1,11 раза та в період з 7-ми до 8-ми місяців - у 1,13 раза.

Одержані результати досліджень дають змогу провести прогнозування господарсько-корисних якостей тварин за результатами оцінки у початковий період росту. Вивчені показники свідчать, що свинки уельської породи всіх оцінених родин характеризуються високою інтенсивністю росту, що коливається у межах від 0,302 до 0,377.

2.Індекси інтенсивності росту молодняку залежно від середньодобового приросту

Родини	Середньо-добовий приріст, г	Інтенсивність росту (Δt)	Напруга росту (I_n)	Індекс рівномірності (I_p)	Модифікований індекс (I_m)
Лайк Гьорл	492,31±44,817	0,310	0,536	0,378	0,154
Лайк Мейд	508,33±53,480	0,302	0,548	0,391	0,155
Еммі	527,78±37,130	0,377	0,632	0,388	0,198
Емпріс	513,89±42,752	0,327	0,589	0,395	0,166

Індекс рівномірності вказує на більш рівномірне формування маток родин Емпріс та Лайк Мейд, що сприятиме кращому розвитку їх статеві системи, та в подальшому вплине на їх материнські якості. Індекс напруги росту відображає більш рівномірний напружений ріст, найвищими показниками цього індексу характеризуються свинки родин Еммі та Емпріс, що свідчить про кращі відгодівельні ознаки нащадків маток цих родин. Модифікований індекс прямо пропорційно залежить від середньодобового приросту, тому він вказує на інтенсивність процесів росту порівняно з часом, необхідним тваринам для повноцінного розвитку. За цим індексом інтенсивнішими процесами росту характеризуються тварини родин Лайк Мейд та Емпріс. У цілому після аналізу індексів інтенсивності росту стає очевидним, що свинки уельської породи, порівняно з тваринами великої білої породи, характеризуються інтенсивнішими процесами росту та розвитку, зберігаючи внутрішньопородні розбіжності, які залишають поле діяльності для подальшого вдосконалення породи.

Висновок. Тварини уельської породи характеризуються високим рівнем росту та розвитку у всі вікові періоди і представляють великий інтерес для збереження їх генотипу в загальному генофонді свиней України. Було встановлено, що молодняк уельської породи зберігає високу класність при зміні природнокліматичних зон та кормової бази. Так за інтенсивністю росту свинок уельської породи показник Δt коливається у межах від 0,302 до 0,377; за напругою росту показник. Напруга росту коливається у межах від 0,536 до 0,632, при цьому зберігається висока рівномірність від 0,378 до 0,395, а модифікований індекс вказує на недостатній рівень приростів.

ОСОБЕННОСТИ РОСТА СВИНОК УЭЛЬСКОЙ ПОРОДЫ

А.М.Церенук, Днепропетровский ГАУ

Приведены данные об особенностях роста свинок уэльской породы в создаваемом племенном репродукторе по разведению уэльской породы свиней. Установлено, что свинки уэльской породы всех оцененных семей характеризуются высокой интенсивностью роста, который колеблется в границах от 0,302 до 0,377, индекс равномерности указывает на более равномерное формирование маток семей Эмприс (0,395) и Лайк Мейд (0,391).

Ключевые слова: свиньи, уэльская порода, семейство, линия, разведение

THE WELSH PIG BREED HEALTHY GROWTH

A. Zerenyuk, The Dniepropetrovsk state agrarian university

This article presents the data on the Welsh pig breed healthy growth. The data have been obtained from the pig breeding unit. Farm test has been executed on the healthy growth of the above-mentioned breed. The healthy growth of this stock ranges from 0.302 to 0.377.

Key words: Welsh, families, lines, breeding, pigs